

41 שנים אחרי שיחרור הולנד מידי הנאצים, עדיין מתייסרים ההולנדים בשאלה: האם אנשי ההתנגדות היו גיבורים או פחדנים?

צים היו באמת גיבורים? האם כל לוחם התנגדות הוא אידיאליסט נקי-כפיים, או שיש מניעים אחרים לפעולותיו? מתי אפשר להצדיק פעולה טרוריסטית ומתי אפשר לראות בה התנגדות לגיטימית למישטר דורסני?

כמו וירוס!

השנה: 1986. המקום: אויט-רכט, עיר אוניברסיטה ששמה הולך לפניו, מרחק של 25 דקות ברכבת מאמסטרדם, וזמן נסיעה דומה מארמון השלום בהאג.

באוטרכט מקיימים ההולנדים זו השנה השישית את שבוע הקולנוע הלאומי שלהם, ומציגים לפני קניינים ואנשי קולנוע את התוצרת הקולנועית כולה של ארצם בשנה האחרונה.

זוהי עיר נפלאה לשוקיסטים כגון זה. עיר עתיקה יפהפיה, מצטיינת בדוגמות ארכיטקטוניות מופלאות לסיגנון הבאוהאוס, במסכאות ציוריות ובבתי-קפה על שפת-העלות, החוצות את העיר מתחת לפני מידרכותיה.

היתה זו שנה רזה לקולנוע ההולנדי בבית. ההולנדים עצמם לא אהבו את הקולנוע שלהם, ואחוזי-הצופים בסרטי-טימולדת מתוך כלל הצופים צנח לכדי 3.5 אחוזים בלבד.

כשנשאל אחד המפיקים ההולנדים הצעירים מה לדעתו שורש הרע, הודרו לענות: ההולנדים עייפו כבר מסרטים על נושאי מילחמת-העולם השנייה. הם לא רוצים לראות עוד כיבוש, שיתוף-פעולה ומחתרת. ובכל זאת, עדיין עושים סרטים על הנושאים הללו. מדוע? זה כמו וירוס!

האומנם וירוס? זוהי דרך קלה מדי לתרץ תופעה מעין זו. אומנם רק 15 סרטי-עלילה מתוך 200 סרטים שהופקו בהולנד אחרי מילחמת-העולם השנייה עסקו בנושאים אלה, אבל ההולנדים עצמם רואים בסרטים אלה את נקודת-הכובד של הקולנוע שלהם ב-40 השנים האחרונות, ועוד יותר בעשור האחרון. בייחוד מדובר בסרטים

מיוחד במינו: כיבוש, שיתוף-פעולה ולוחמי-מחתרת בקולנוע ההולנדי. הייתי העיתונאית היחידה מן המיורח התיכון, האחרים באו מאוסטרליה, בריטניה, דנמרק, נורווגיה, שוודיה, יוגוסלביה, הולנד, בלגיה, הונגריה ופולין.

הסמינר, שהוכן במשך חמש שנים תמימות על-ידי תא המבקרים ההולנדי, בתמיכה כספית גריבה של משרדי החוץ והתרבות ההולנדיים, יחד עם המישרר לעידוד הסרט ההולנדי, לא הצליח להביא אורחים נוספים מאזורנו, והיה לי חבל על כך.

אומנם, לכאורה נראה כי הנושא הכבד הזה, שהוא בכינוס קולנועי ראשון מסוגו, שייך לעבר הקרוב של אירופה. לאמיתו של דבר, נגע בלבי ליבו של העתיד המערפל בעולם כולו, ואין כמו העמים החיים היום במרחב אגן-הים-התיכון הסובלים עד עצם היום הזה מתוצאות העבר. שכן אחת

יהודי שאינו רחוב מגוריה. לקצין הנדהם היא מסבירה שאם לא תגיע הביתה עם רדת הלילה, יכונ אותה הוריה. התירוץ הזה משעשע עד כדי כך את הקצין הגרמני, שהוא מניח לה ללכת. שם הסרט: מתוק-מרי. הבימאי: קיס ואן-אוסטרומ. (1985).

היהודיה האחרונה שרה. בתו של זוג יהודי אמיד, שלמרות נסיונותיו לרכוש את חרותו בכסף מובל לבסוף אל מחנות-ההשמדה. יחד עם כל יהודי אמסטרדם. היא נתפסת תוך פשיטה נאצית על רחוב

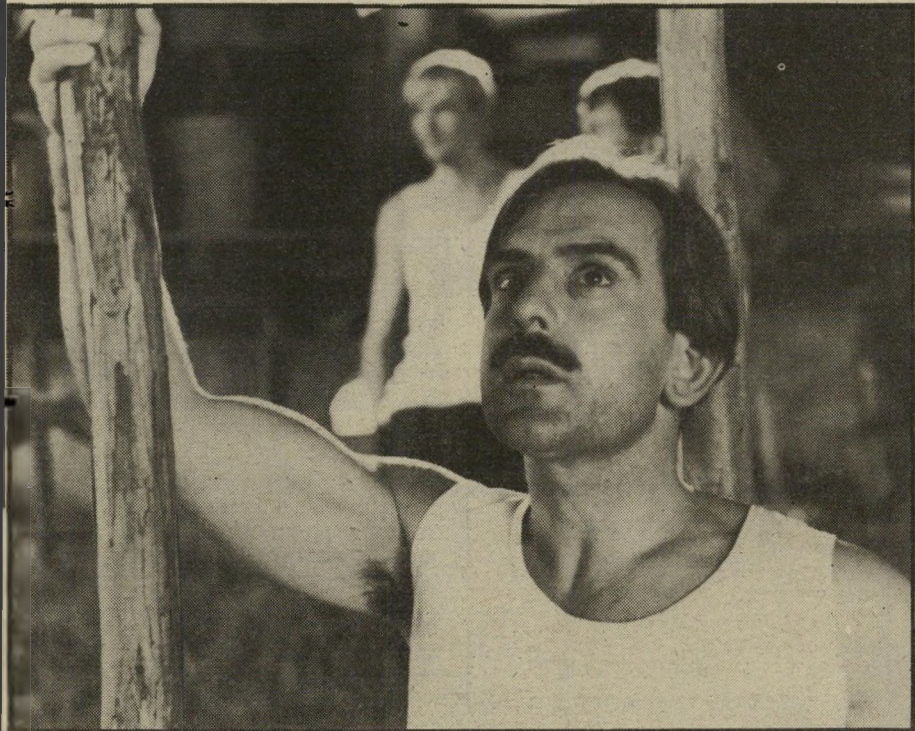
טרוריסטים או לוחמי חרות?

השאלות, מיני רבות שהועלתה בשריחות ארוכות לתוך הלילה, אחרי 20 סרטים בנושאי כיבוש ומחתרת, לא היתה כי זו: מה בין טרוריסט ללוחמי-מחתרת, האם לוחמי-ההתנגדות לנא-

אחרי הלשנה. נוקמים בתליינים ובמלשינים. נלכדים שוב. וחוזר חלילה. היתה זו חוויה נדירה. זכיתי להימנות עם 13 מבקרי-קולנוע מ-11 מדינות שהוזמנו להשתתף בסמינר

צעירים אחרים מעיני הגרמנים. ממלטים יהודים. משתפים פעולה תמות תלושי-מוזון. מסגירים יהודים. מעונים על-ידי הגסטאפו. מצילים יהודים. יורים למות בקצין גרמני. נלכדים

תמונות שבו וחזרו על עצמן: מחתרת מתוצרת בית, צעירים חסרי-נסיון מאלתרים התנקשויות בקצינים גרמנים, דוהרים על אופניים בכפרים. נערים מסתתרים, מסתתרים

מחבוא בחווה בסרטו של וים פרשטאפן, פאסטורלה - 43 מוצא כהן, יהודי יחיד בתוך חבורה מוזרה של פליטים המבוקשים על-ידי הגרמנים בהולנד הכבושה. מחבוא זמני בחווה. חוותיהם של האיכרים שמשו כמקומות-מחבוא אידיאליים בזמן המלחמה, אבל למעמים היתה זאת אוילותם או פחדנותם של הכפריים שהסגירה את המסתתרים. במיקרה זה: קינאתו של נער לבת האיכר שהלכה עם אחר.

משחקים באש לוחמי-מחתרת הולנדי מתחזה כמשתפת-פעולה עם הגרמנים. כדי להפיל ברישתה קצין גסטאפו. הממונה על חקירתו של אחד מגיבורי-המחתרת המבוקשים ביותר על-ידי הגרמנים. היא מנסה למתות אותו במישרדו. כשהיא גורבת למנו גרבי-משי שנתן לה במתנה. אבל הוא, היודע שהיא אהובה. הטרוריסט" ההולנדי. נותן הוראה לאוסרה ולענותה. צל הניצחון (1986).